

DRAŽEN JURMANOVIĆ U bitku za Osijek otišao je s 14 godina, zvali su ga Boško Buha

Objavio **Borna Marinić** - 20/08/2023

Bitka za Osijek 1991. godine krvava je ratna priča u kojoj su **obol dali i brojni maloljetni branitelji** koji su stali na branik grada na Dravi. Od svih gradova u Hrvatskoj, upravo je Osijek branilo najviše djece.

Bio je to najveći hrvatski grad koji se našao na prvoj crti i samim time broj djece koja su se uključila u njegovu obranu bio je velik. Međutim isti grad su, kada je počela ratna opasnost, napustili mnogi, deseci tisuća stanovnika. U najtežim trenucima u gradu je ostalo, po procjenama, 10 do 15 tisuća od preko 100 tisuća njegovih stanovnika. U takvim okolnostima **mnogi „klinci“ jednostavno su odlučili ostati i** braniti grad kada to već nisu htjeli oni koji su iz njega bježali. S kojim motivima i u kakvim uvjetima? Svaka osoba ima svoju priču, ali u priči **Dražena Jurmanovića** svaka od njih, naći će dio sebe.

Dražen Jurmanović rođen je 25.10.1976. godine. Odrastao je u rodnom Osijeku uz dva brata i sestru. Otac je bio radnik, a majka domaćica. Djetinjstvo su mu obilježili škola i sport – nogomet i taekwondo te hobi – fotosekcija. Bio je vrlo društven dječak čiji se **završetak osnovnoškolskog obrazovanja poklopio s početkom velikosrpske agresije na Hrvatsku.** Sustanari u zgradi u kojoj je živio bili su i oficiri JNA, kroz zidove dobro se čulo što misle i planiraju. **Stanje ratne psihoze** koje se nakon Borova Sela počelo uvlačiti među stanovnike Osijeka dovelo je grupiranja po Mjesnim zajednicama. Draženov brat Damir, rođen 1975. godine, priključio se jednoj od takvih grupa početkom lipnja. Isto je pokušao učiniti i sam Dražen.

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

Kreni u avanturu i otvori stranice koje donose sreću

Jeste li znali da u Inothermu možete sami dizajnirati ulaz u svoj dom?

Sponsored by Midas

Tjerali su me. Htjeli su da odem iz Osijeka, čak su me stavljali na vlak za Zagreb, ali ja bi se svaki put vratio. Nisu palile njihove prijetnje i uvijek sam nalazio način, unatoč prijetnjama i oduzimanju novaca, da se vratim nazad.

Danas s ponosom ističe Dražen Jurmanović koji je **bio odlučan da bude dio onih ljudi koji će stati u obranu svojeg grada** i svoje domovine. U počecima nedostajalo je svega, pa tako i uniformi.

*Počeli smo, mi koji smo bili prije rata u izviđačima, nositi plave izviđačke uniforme, međutim jednog dana odlučili smo se opskrbiti pravim uniformama. Uskočili smo u vojarnu JNA u Tvrđi gdje smo uzimali što smo našli – čizme i opasače. Bili smo uočeni i **uhvatila nas je policija**. Kada su me dovezli u policijsku postaju nisam imao pojma s kim pričam, još je uvijek bio šaren sastav policije. Objasnio sam ukratko da mi je trebala uniforma i da sam htio u vojsku. Nisam bio kažnjen na kraju, štoviše da mi odaju priznanje na hrabrosti policajci su me pustili da na zgradu policijske uprave stavim zastavu s hrvatskim grbom. To je bilo negdje u svibnju 1991. godine. To je bio početak. Tko je imao kapu s hrvatskim grbom već se osjećao jače, superiornije. Puno je to značilo.*

Krajem lipnja i početkom srpnja 1991. počinju borbe i u samom Osijeku, a događaj koji je označio početak rata u gradu bilo je **gaženje tenkom crvenog „fiće“** od strane JNA. Na križanju današnje Vukovarske i Trpimirove zatekao se i Dražen:

“Bilo je tu večer ranjenih jer su iz Bijele kasarna ‘Milan Stanivuković’ otvarali vatru po bolnici. Sa skupinom mladića išao sam po željeznici i skupljali smo petrolej u boce od kojih smo radili

Kolačići i polica privatnosti

*„molotovljeve koktele“. Kidalimo majice, stavljali tkaninu u te boce i bili spremni djelovati. Nakon što je kolona oklopnih vozila JNA pregazila „fiću“, na tom križanju čekali smo ih da se vrate natrag prema vojarni. Prišao nam je u tom trenutku jedan policajac koji nas je molio da ne bacamo to po JNA. Skoro pa je kleknuo i rekao da će nas sve pobiti ako ih napadnemo time. Razum je prevladao i nismo ih bacili. Istog dana osnovana je 106. brigada, a par dana kasnije, 1. srpnja, uslijedilo je ubojstvo načelnika PU Osijek **Josipa Reihl-Kira** i tada kreće agresija. U akciji „Stadionsko naselje“ sudjelovao sam samoinicijativno. Tada su shvatili da je bolje držati me pod kontrolom i prihvatiti.“*

Poznat pod nadimkom „**Boško Buha**“ ovaj 14-godišnjak najprije se priključio intendantskom dijelu u kojem je bio zadužen za podjelu hrane gardistima. Pod pravim imenom nitko ga nije poznao. Nakon nekog vremena unaprijeđen je u skladištara, a kraj 1991. dočekao je kao operativac – teklić pri zapovjedništvu 2. bojne 106. brigade. Ondje je dočekao i **najteži dan u bitci za Osijek – 5. prosinca 1991. godine:**

Zapovjedništvo se nalazilo unutar današnje Osnovne škole „Mladost“ koja se tada zvala Osnovna škola „Osječka udarna brigada“. Vrhunac napada na Osijek, 5. prosinca 1991., bio je i vrhunac mojeg tadašnjeg ratnog puta. Moja bojna 106. brigade bila je zadužena za obranu južnih dijelova grada. Tu su inače bili zapovjednik, dozapovjednik i pomoćnici. Kako je dolazila večer oni su odlazili svojim kućama ili drugim obavezama. Preko noći ostajao bih sam uz nekog od dežurnih zapovjednika. No kada je u noći s 4. na 5. prosinca krenuo napad, bio sam sam, bez zapovjednika bojne i njegovih pomoćnika. U tim okolnostima dopala me odgovornost da provjeravam situaciju

na položajima koje je postrojba držala. Naravno, sve intervencije koje su bile komunicirao sam sa zapovjednikom. I kada nije bilo mogućnosti komunikacije s Rosinjačom ja sam to uredno javio.

Osim u zapovjedništvu Dražen je bio i na prvoj crti, na položajima, uglavnom oko Tenje. **U rujnu 1991., tijekom bitke za vojarne, bio je i ranjen.** Metak ga je pogodio u stražnjicu te prošao je kroz novčanik. Zbog mjesta povrede bilo mu je neugodno prijaviti ranjavanje tako da se sam previo i nastavio svoj ratni put koji je 1992. pokušao gurati usporedno sa školovanjem. Ipak, nije išlo:

Kada se 1992. zapovjedništvo se iz škole prebacilo u vojarnu bio sam razvodnik straže u „Bijeloj vojarni“ u kojoj je bilo mnogo vojske. Upisao sam te godine i 1. razred srednje škole. Krenuo sam za strojarskog tehničara i demobilizacijom 106. brigade izišao iz vojske. Iduće 1993. završio sam 1. razred i vratio se u vojsku. Kako sam u vojsci do tada prošao već niz obuka, od protutenkovske do pješadijske, osjećao sam se kao vojnik i odustao sam od školovanja. Nisam mogao biti i vojnik i učenik.

Rat u Hrvatskoj praktički je prestao, nije više bilo toliko djelovanja na osječkoj bojišnici, no počeo je u međuvremenu **rat u Bosni i Hercegovini** i Dražen odlazi pomoći obranu hrvatskog naroda u toj zemlji.

Moj tata je bio jako ljut, napadao je zapovjednike – zar im nije dosta što sam služio '91 i branio Osijek nego me sada još vode i u BiH. Ja sam naime pri izlasku iz 106. bio upisan u registar, dobio

sam vojnu knjižicu, i imali su me pravo mobilizirati. Taj moj ratni staž bio je ujedno i kao odsluženje vojnog roka. Ja sam se prijavio, oni su me mobilizirali i otišao sam u središnju Bosnu. Kao maloljetnik nisam mogao biti pripadnik niti jedne od aktivnih, profesionalnih brigada, niti policije. Bio sam ondje, mislim da se tako zvala postrojba, brigade „Rama“.

Koliko je teško bilo njegovim **roditeljima teško** je pretpostaviti, no Dražen je svaku tešku situaciju pokušavao okrenuti u šalu:

*Ima tu anegdota jedna – nakon mjesec dana boravka u Prozoru nazvao sam mamu koja je odmah krenula plakati. Molio sam je da ne plače jer nismo mogli razgovarati. No nije se mogla sabrati. Rekao sam joj nazvati ću te kasnije, pojasniti ti gdje sam i što sam. Samo sam htio čuti njezin glas. Kad sam je nazvao rekao sam joj da tu praktički nema rata, da se ne puca i da **imam puno slobodnog vremena** koje sam potrošio na to da naučim praviti i peći kruh. Dan danas mi kaže u šali – ma šta si ti radio u Bosni? Samo si kruh mijesio!“*

Napunivši 18 godina Dražen Jurmanović vratio se u Hrvatsku i postao pripadnik **5.**

domobranske pukovnije iz Osijeka. Prolazio je obuku i pripremao se za oslobađanje okupiranih krajeva na istoku Hrvatske. No na kraju do toga nije došlo već su se ta područja vratila Hrvatskoj kroz mirnu reintegraciju. Dječak, već prekaljeni ratnik, počeo je osjećati **posljedice** mukotrpnog ratnog puta:

*Moram priznati da sam bio vrlo iscrpljen, na meni je **sve što sam prošao ostavilo jako puno traga** i počela se osjećati agresija. U tu postrojbu bili su mobilizirani i neki koji su '91. bježali iz grada, štoviše davane su im rukovodeće funkcije. Bio sam bijesan i ljut i to sam otvoreno pokazivao. Odredili su mi liječenje na psihijatriji, više se nisam mogao vratiti u vojsku i tako je završio moj ratni put u toj postrojbi.*

Po izlasku iz vojske Dražen je **vanredno završio srednju školu** no od upisa na fakultet je odustao te odlučio potražiti posao:

*Za nastavak školovanja nisam imao dovoljno koncentracije. Nakon demobilizacije zaposlio sam se kao vozač sanitetskog vozila u hitnoj medicinskoj pomoći Osijek. **U hitnoj sam opet svaki dan gledao smrt i nisam to mogao raditi.** Tako sam prešao u pričuvni sastav policije u Baranji. Prošao sam tečaj i radio sve dok me nakon mirne reintegracije nisu demobilizirali iz službe. Ponosan sam na svaki dan proveden u obrani svoje domovine.*

U međuvremenu Dražen je osnovao obitelj, dobio dvojicu sinova, izgradio kuću... Zaposlio se u zaštitarskoj službi kao detektiv i **svake godine privatno odlazio psihologu.** Kada je poslodavac to otkrio poslao ga je u mirovinu:

*Odlazim u mirovinu 30% vojnu, 70% civilnu uz što sam dobio 30% invalidnosti. Mirovina mi je bila oko 1400 kuna. **Osjećao sam se odbačenim i teško sam proživljavao sve to.** Tada dolazi do manifestiranja PTSP-a na način da sam prema sebi pokazivao agresiju.*

Nakon **tri pokušaja suicida** zatražio je pomoć od prijatelja koji su ga spojili s doktorom koji mu je pomogao da se vrati na pravi put. Ubrzo po tom povratku Dražen se snažno angažirao u pomoći drugim maloljetnim braniteljima koji su se mahom susretali sa sličnim problemima.

Htio sam pomagati drugima na bilo koji način. Saznao sam da postoji udruga maloljetnih dragovoljaca no bila je neaktivna. Godine 2015. aktivirao sam tu udrugu i počeo okupljati maloljetne branitelje.

O aktivnostima Dražena kao predsjednika **Veteranske udruge maloljetnih dragovoljaca Domovinskog rata Hrvatske** te općenito više o problemima s kojima se susreću maloljetni branitelji možete saznati na idućem linku:

BILI SU KLINCI – maloljetni branitelji u Domovinskom ratu

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Borna Marinić

VIŠE S WEBA